

לשון הרע בתקשורת המונים - חלק ב' - לשון הרע לתועלת

מקור היתר אמירת לשון הרע לתועלת

תלמוד בבלי מסכת בבא מציעא דף נט עמוד א

נוח לו לאדם שיבוא על ספק אשת איש ואל ילבין פני חברו ברבים. - מנא לן? - מדדרש רבא. דדרש רבא: מאי דכתיב +תהלים ל"ה+ ובצלעי שמחו ונאספו קרעו ולא דמו. אמר דוד לפני הקדוש ברוך הוא: רבוננו של עולם, גלוי וידוע לפניך שאם היו מקרעים בשרי לא היה דמי שותת לארץ. ולא עוד, אלא אפילו בשעה שעוסקין בנגעים ואהלות אומרים לי: דוד, הבא על אשת איש מיתתו במה? - ואני אומר להם: מיתתו בחנק, ויש לו חלק לעולם הבא, אבל המלבין את פני חברו ברבים - אין לו חלק לעולם הבא. (ואמר) +מסורת הש"ס: [אמר]+ מר זוטרא בר טוביה אמר רב, ואמרי לה אמר רב חנא בר ביזנא אמר רבי שמעון חסידא, ואמרי לה אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחאי: נוח לו לאדם שיפיל עצמו לכבשן האש ואל ילבין פני חברו ברבים. מנא לן - מתמר, דכתיב +בראשית ל"ח+ היא מוצאת והיא שלחה אל חמיה.

מסכתות קטנות מסכת דרך ארץ פרק היוצא הלכה יג

רבי יצחק אומר האוכל קורצין הרי זה משופכי דמים, שנאמר לא תלך רכיל בעמך לא תעמד על דם רעך. רבי אליעזר אומר השונא את חברו הרי זה משופכי דמים, שנאמר וכי יהיה איש שנא לרעהו וארב לו וקם עליו והכהו נפש ומת. בן עזאי אומר השונא את אשתו הרי זה משופכי דמים, שנאמר ושם לה עלילת דברים, סוף שהוא שוכר לה עדים ומקדימה לבית הסקילה. ר' יוסי אומר הנותן את הקץ אין לו חלק לעולם הבא, והשונא חכמים ותלמידיהם, ונביאי השקר, ומספרי לשון הרע, אין להם חלק לעולם הבא.

ספרא קדושים פרשה ב

ומנין שאם אתה יודע לו עדות אין אתה רשאי לשתוק עליה תלמוד לומר לא תעמוד על דם רעך, ומנין אם ראית טובע בנהר או ליסטים באים עליו או חיה רעה באה עליו חייב אתה להצילו בנפשו תלמוד לומר לא תעמוד על דם רעך, ומנין לרודף אחר חברו להורגו ואחר הזכור ואחר נערה המאורס' חייב אתה להצילו בנפשו תלמוד לומר ולא תעמד על דם רעך, ולא תשנא את אחיך יכול לא תקללנו לא תכנו ולא תסטרנו, תלמוד לומר בלבבך, לא אמרתי כי אם בשנאה שבלב, ומנין שאם הוכחתו ארבעה וחמשה פעמים חזור והוכיח, תלמוד לומר הוכיח תוכיח, יכול אפי' את מוכיחו ופניו משתנות תלמוד לומר ולא תשא עליו חטא.

תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף עג עמוד א

גמרא. תנו רבנן: מניין לרודף אחר חברו להרגו שניתן להצילו בנפשו - תלמוד לומר +ויקרא י"ט+ לא תעמד על דם רעך. והא להכי הוא דאתא? האי מיבעי ליה לכדתניא: מניין לרואה את חברו שהוא טובע בנהר, או חיה גוררתו, או לסטין באין עליו, שהוא חייב להצילו - תלמוד לומר לא תעמד על דם רעך. - אין הכי נמי. ואלא ניתן להצילו בנפשו מנלן? - אתיא בקל וחומר מנערה המאורסה, מה נערה המאורסה, שלא בא אלא לפוגמה - אמרה תורה ניתן להצילה בנפשו, רודף אחר חברו להרגו - על אחת כמה וכמה. - וכי עונשין מן הדין? - דבי רבי תנא: הקישא הוא, +דברים כ"ב+ כי כאשר יקום איש על רעהו ורצחו נפש, וכי מה למדנו מרוצח? מעתה, הרי זה בא ללמד ונמצא למד, מקיש רוצח לנערה המאורסה: מה נערה המאורסה ניתן להצילה בנפשו - אף רוצח ניתן להצילו בנפשו. ונערה מאורסה גופה מנלן - כדתנא דבי רבי ישמעאל. דתנא דבי רבי ישמעאל: +דברים כ"ב+ ואין מושיע לה, הא יש מושיע לה - בכל דבר שיכול להושיע. גופא: מנין לרואה את חברו שהוא טובע בנהר או חיה גוררתו או לסטין באין עליו שהוא חייב להצילו תלמוד לומר לא תעמד על דם רעך. והא מהכא נפקא? מהתם נפקא: אבדת גופו מניין - תלמוד לומר והשבתו לו! - אי מהתם הוה אמינא: הני מילי - בנפשיה, אבל מיטרח ומיגר אגורי - אימא לא, קא משמע לן.

רמב"ם הלכות רוצח ושמירת הנפש פרק א הלכה יד

כל היכול להציל ולא הציל עובר על +ויקרא י"ט ט"ז+ לא תעמוד על דם רעך, וכן הרואה את חברו טובע בים או ליסטים באים עליו או חיה רעה באה עליו ויכול להצילו הוא בעצמו או שישכור אחרים להצילו ולא הציל, או ששמע גוים או מוסרים מחשבים עליו רעה או טומנין לו פח ולא

גילה אוזן חבירו והודיעו, או שידע בגוי או באנס שהוא קובל על חבירו ויכול לפייסו בגלל חבירו ולהסיר מה שבלבו ולא פייסו, וכל כיוצא בדברים אלו, העושה אותם עובר על לא תעמוד על דם רעך.

שולחן ערוך חושן משפט סימן תכו

הרואה את חבירו טובע בים, או לסטים באין עליו, או חיה רעה באה עליו, ויכול להצילו הוא בעצמו או שישכור אחרים להציל, ולא הציל; או ששמע עובדי כוכבים או מוסרים מחשבים עליו רעה או טומנים לו פח ולא גילה אוזן חבירו והודיעו; או שידע בעובד כוכבים או באנס שהוא בא על חבירו, ויכול לפייסו בגלל חבירו ולהסיר מה שבלבו ולא פייסו, וכיוצא בדברים אלו, עובר על לא תעמוד על דם רעך (ויקרא יט, טז).

סמ"ע סימן תכו סימן קטן א

או שישכור אחרים. דאילו להצילו בגופו מוהשבותו לו [דברים כ"ב ב'] נפקא דאבידת גופו של חבירו צריך להשיב לו [סנהדרין ע"ג ע"א], ומלא תעמוד על דם רעך [ויקרא י"ט ט"ז] מרבינן אפילו להוציא ממון ע"י שישכור אחרים להצילו צריך. וכתבו הרא"ש [סנהדרין פ"ח ס"ב] והטור בסמ"ע זה [סעיף א'] ז"ל, מיהו אם יש לו ממון להציל עצמו חייב לשלם לחבירו, והביא הרא"ש ראייה לדבר, ומהתימה שהשמיטו המחבר ומור"ם ז"ל:

ספר שערי תשובה לרבינו יונה שער ג רכא

ודע כי בדברים שבין אדם לחבירו, כמו גזל ועושק ונזק וצער ובושת ואונאת דברים, יכול לספר הדברים לבני אדם, גם היחיד אשר יראה יגיד, כדי לעזור לאשר אשם לו ולקנא לאמת. והנה אמרה התורה שיעיד עד אחד בבית דין על תביעת ממון לחייב את הנתבע שבועה, אמנם יש עליו להוכיח את האיש תחלה.

תורה תמימה הערות ויקרא פרק ה הערה כז (עיין גם מנחת חינוך מצווה רלז ס"ק ג ד"ה ועוד כללו)

משום דמניעת הגדת העדות הוא רק גרמא בנזקין. ומסיק בגמרא דאפילו עד אחד חייב להעיד מה שידוע, ופרשו המפרשים, דאע"פ דלענין קרבן שבועה נתמעט עד אחד משום דאינו מביא לידי חיוב ממון, אבל בכ"ז מחויב בהגדת העדות משום דמביא הוא לידי שבועה דאורייתא ואולי ישלם ולא ישבע ונמצא זה מרויח בעדותו. ואמנם עם כ"ז הדבר קשה, דהא עכ"פ הפסוק הזה איירי במקום שחייב קרבן שבועה דהיינו בשני עדים, וכמבואר בדרשה דלעיל והוא עד בשני עדים הכתוב מדבר, וממילא גם הלשון ונשא עונו קאי על אופן כזה, א"כ מהיכי תיתא להשיא עון גם על עד אחד ע"פ סברא חיצונית בעלמא שמביא אותו לידי שבועה, וכבר עמלו המפרשים לבאר דבר זה, עיין בחו"מ ס"א כ"ח. אבל מה שנראה לי דבאמת חיוב עד אחד לא מצד נשיאת עון המבואר בפרשה זו, אלא מטעם דרשה אחרת בתו"כ פ' קדושים על הפ' לא תעמוד על דם רעך, מניין שאם אתה יודע לו עדות שאי אתה רשאי לשתוק ת"ל לא תעמוד על דם רעך, והענין הוא, שמחויב כל אדם להציל את חבירו מצרתו שהוא בה, בין צרת הגוף בין צרת ממון, ולכן מכיון שגם עד אחד יכול להביא לו טובה בעדותו, שהוא כמבואר שמביא את בעל דינו לחיוב שבועה דאורייתא ואולי ישלם ולא ישבע, ונמצא זה מרויח בעדותו, ממילא חייב להעיד, וברור הוא בעיני שאע"פ שבגמרא לא הביאו פסוק זה, אבל קרוב לודאי שבעיקר הדבר שמכו על אותה דרשה דתו"כ, וכבר מצאנו דרשות כאלה בגמרא נסמכות על אותו הפסוק דפ' קדושים, כמו בסנהדרין ע"ג א' מניין לרואה את חבירו טובע בנהר או לסטים באים עליו שחייב להצילו ת"ל לא תעמוד על דם רעך, ודמים תרתי משמע, שאם רואה שאחד רוצה לגזול ממנו כספו ע"פ טענת שקר ג"כ מחויב להצילו, וזה ג"כ בכלל דרשה הנ"ל:

חפץ חיים הלכות לשון הרע כלל י סעיף א

אם אחד ראה אדם שעשה עוולה לחבירו, כגון שגזלו או עשקו או הזיקו... ונודע לו בביורור שלא השיב לו את הגזילה ולא שילם לו את נזקו... – אפילו ראה דבר זה ביחודי – יכול לספר הדברים לבני אדם לעזור לאשר אשם לו ולגנות המעשים הרעים בפני הבריות. אך ייזהר שלא יחסרו אלו השבעה פרטים שנבארם בסמוך.

חפץ חיים רכילות כלל ט סעיפים א-ב

אם אחד רואה שחבירו רוצה להשתתף באיזה דבר עם אחד, והוא משער שבוודאי יסובב לו ע"י זה ענין רע – צריך להגיד לו כדי להצילו מן הענין הרע ההוא

שמיעת לשון הרע לתועלת

תלמוד בבלי מסכת נדה דף סא עמוד א

תניא, אבא שאול אומר: מעשה בסלע בית חורון שהיו מחזיקין בה טומאה, ולא יכלו חכמים לבדוק מפני שהיתה מרובה, והיה שם זקן אחד ורבי יהושע בן חנניא שמו, אמר להן: הביאו לי סדינים! הביאו לו סדינים, ושראן במים, ופרסן עליהם. מקום טהרה - יבש, מקום טומאה - לח, ובדקו ומצאו בור גדול מלא עצמות. תנא: הוא הבור שמילא ישמעאל בן נתניה חללים, דכתיב +ירמיהו מ"א+ והבור אשר השליך שם ישמעאל את כל פגרי אנשים אשר הכה ביד גדליה. וכי גדליה הרגן? והלא ישמעאל הרגן! אלא מתוך שהיה לו לחוש לעצת יוחנן בן קרח ולא חש - מעלה עליו הכתוב כאילו הרגן. אמר רבא: האי לישנא בישא, אע"פ דלקבולי לא מבעי - מיחש ליה מבעי. הנהו בני גלילא דנפק עלייהו קלא דקטול נפשא, אתו לקמיה דרבי טרפון, אמרו ליה: לטמרינן מר! אמר להו: היכי נעביד? אי לא אטמרינכו - חזו יתייכו, אטמרינכו - הא אמור רבנן האי לישנא בישא, אע"ג דלקבולי לא מבעי - מיחש ליה מבעי, זילו אתון טמרו נפשייכו.

רא"ש מסכת נדה פרק ט סימן ה

אמר רבינא האי לישנא בישא אע"ג דלקבולי לא מבעי למיחש ליה מיבעי דכתיב והבור אשר השליך שם ישמעאל את כל פגרי האנשים אשר הכה ביד גדליה. וכי גדליה הרגם והלא ישמעאל הרגם. אלא מתוך שהיה לו לחוש לעצת יוחנן בן קרח שאמר לו מלך עמון שלח את ישמעאל להכותך נפש ולא חש מעלה עליו הכתוב כאילו הרגם. הנהו בני גלילא דנפק עלייהו קלא דקטול נפשא. אתו לקמיה דרבי טרפון אמרו ליה לייטמרינן מר. אמר להו היכי איעבד. לא אטמרינכו קטלי לכו. אטמרינכו הא אמור רבנן האי לישנא בישא אע"ג דלקבולי לא מבעי. למיחש מיבעי זילו אטמורי נפשייכו. פירוש רש"י למיחש מיבעי ושמא הרגתם ואסור להציל אתכם. ותימה הוא לפרש כן וכי אם יצא קול על אדם שחטא בשביל קול בעלמא יהא אסור להציל נפשו. ונראה דברי רבינו אהא שפירש בשאלתות (פ' וישב) אם הרגתם חייבתם ראשי למלך שהתרה מלקבל רוצחין. וכענין זה דוקא יש לחוש ללישנא בישא היכא שיכול לבוא לידי היזק לו או לאחרים אם לא יחוש לו כהך עובדא וכההיא דגדליה בן אחיקם. אבל בענין אחר אסור אפילו לחוש ללשון הרע ולהאמינו כלל:

תלמוד בבלי מסכת שבת דף נו עמוד א

גופא, רב אמר: קיבל דוד לשון הרע, דכתיב +שמואל ב' ט+ ויאמר לו המלך איפוא הוא ויאמר ציבא אל המלך הנה הוא בית מכיר בן עמיאל (בלא) +מסורת הש"ס: [בלו]+ דבר, וכתוב: וישלח המלך ויקחהו מבית מכיר בן עמיאל (מלא) +מסורת הש"ס: [מלו]+ דבר, מכדי חזייה דשקרא הוא, כי הדר אלשין עילויה מאי טעמא קיבלה מיניה? דכתיב +שמואל ב' טז+ ויאמר המלך (אל ציבא איה) +מסורת הש"ס: [ואיה]+ בן אדוניך ויאמר ציבא אל המלך הנה (הוא) יושב בירושלים וגו'. ומנא לן דקיבל מיניה - דכתיב +שמואל ב' טז+ ויאמר המלך הנה לך כל אשר למפיבשת ויאמר ציבא השתחזיתי אמצא חן (בעיני) +מסורת הש"ס: [בעיניך אדוני]+ המלך. ושמואל אמר: לא קיבל דוד לשון הרע, דברים הניכרים חזא ביה; דכתיב +שמואל ב' יט+ ומפיבשת בן שאול ירד (לפני) +מסורת הש"ס: [לקראת]+ המלך ולא עשה רגליו ולא עשה שפמו ואת בגדיו לא כבס וגו' וכתוב ויהי כי בא ירושלים לקראת המלך ויאמר לו המלך למה לא הלכת עמי מפביבשת ויאמר אדני המלך עבדי רמני כי אמר עבדך אחבשה לי החמור וארכב עליה ואלך את המלך כי פסח

הגהות מיימוניות הלכות דעות פרק ז הלכה ג

ואם רואה דברים ניכרים רשאי להאמין ולקבל כדאמר פרק במה בהמה מדוד ע"ש ע"כ:

לשון הרע על חוטאים

תלמוד בבלי מסכת יומא דף לז עמוד א

בא לו למזרח העזרה לצפון המזבח, הסגן מימינו, וראש בית אב משמאלו. ושם שני שעירים, וקלפי היתה שם ובה שני גורלות. של אשכרוע היו, ועשאן בן גמלא של זהב, והיו מזכירים אותו לשבח. בן קטין עשה שנים עשר דד לכיור, שלא היה לו אלא שנים; ואף הוא עשה מוכני לכיור, שלא יהיו מימיו נפסלין בלינה. מונבז המלך היה עושה כל ידות הכלים של יום הכפורים של זהב. הילני אמו עשתה נברשת של זהב על פתח היכל, ואף היא עשתה טבלא של זהב שפרשת סוטה כתובה עליה. נקנור נעשו נסים לדלתותיו, והיו מזכירין אותן לשבח.

תלמוד בבלי מסכת יומא דף לח עמוד א

ואלו לגנאי: של בית גרמו לא רצו ללמד על מעשה לחם הפנים, של בית אבטינס לא רצו ללמד על מעשה הקטורת, הוגרס בן לוי היה יודע פרק בשיר ולא רצה ללמד, בן קמצר לא רצה ללמד על מעשה הכתב. על הראשונים נאמר +משלי י+ זכר צדיק לברכה, ועל אלו נאמר +משלי י+ ושם רשעים ירקב.

תלמוד ירושלמי מסכת פאה פרק א דף טז טור א/ה"א

רבי שמואל בר נחמן בשם רבי יונתן מותר לומר לשון הרע על בעלי מחלוקת ומה טעם ואני אבוא אחריו ומלאתי את דבריך

בית הבחירה למאירי מסכת שבת דף לג עמוד א

יש צד אחר בלשון הרע שהוא מותר ויש בו צד מצוה והוא שיספר בגנות חבירו שהוא רשע כדי להבאיש מעשיו על השומעים שלא ילמדו ממנו כאמרו ע"ה שונאי השם יהללו רשע ושומרי תורה יתגרו במ:

חפץ חיים הלכות לשון הרע כלל ד באר מים חיים ס"ק לב

...אשר לא שת לבו אל דבר ה' – מותר להכלימו במעלליו ולהודיע תועבותיו ולשפוך בוז עליו. ועוד אמרו (יומא פו ע"ב): מפרסמין את החנפים, מפני חילול ה'. ובכל זאת יתכוון לשם שמים, כדי להשניאו שלא ילמדו ממעשיו

חפץ חיים הלכות לשון הרע כלל דסעיף ח

כשבית דין אומרים לאדם דין אחד במה שהוא בקום עשה בין שהוא דברים שבין אדם למקום או דברים שבין אדם לחברו ואינו רוצה לקיים בשום אופן ואין לו תשובה במה שאינו מקיים מותר לספר גנותו, ואף לרשום את גנותו בספר הזכרונות לדור דורים

חפץ חיים הלכות לשון הרע כלל דסעיף באר מים חיים ס"ק לג

כדי להבאיש בעלי עבירות בעיני בני אדם

לשון הרע על שאינם שומרים תורה ומצוות

ספר שערי תשובה לרבינו יונה שער ג

ואם החוטא איש אשר איננו ירא מלפני האלקים, כמו הפורק מעליו עול מלכות שמים ואינו נזהר מעבירה אחת, אשר כל שער עמו יודע כי היא עבירה, מותר להכלימו ולספר בגנותו. כך אמרו רבותינו (בבא מציעא נט, א): (ויקרא כה, יז): "ולא תונו איש את עמיתו" - עם שאתך בתורה ובמצוות אל תונהו בדברים, ואשר לא שת לבו אל דבר ה' מותר להכלימו במעלליו ולהודיע תועבותיו ולשפוך בוז עליו. ועוד אמרו (יומא פו, ב): מפרסמים את החנפים מפני חילול השם. אבל אם נכשל בחטא על דרך מקרה, ורוב הימים דרכו להשתמר מעונו, אין לגלות על חטאו, כאשר בארנו. ויתכן לפרש "אל תהי עד חנם ברעך" להעיד עליו על עבירות אשר גם אתה חלית בהן כמוהו, על כן יקרא "רעהו". ויורה על זה אמרו אחרי כן "אל תאמר כאשר עשה לי כן אעשה לו", כי אף על פי שהיא מצוה לפרסם את החוטאים כנפשותם ואת החנפים, אבל החוטא אם לאיש

כמוהו רשעו ולבן אדם חטאותיו, אין לפרסמו, כי אין כונתו בגלותו מסתריו לטובה, כי אם לשמוח לאיד, והשנית - כי איך בוש לא יבוש להזכיר על זולתו דופי המעשים ההם והוא אוהז בהם, ונאמר (הושע א, ד): "ופקדתי את דמי יזרעאל על בית יהוא", הנה כי אף על פי שעשה יהוא מצוה בהכריתו בית אחאב, נשא עונו, כי גם הוא היה רב פשע.

חפץ חיים הלכות לשון הרע כלל ח סעיף ה

וכל זה האיסור של לשון הרע הוא דווקא על איש שעל פי דין תורה הוא עדין בכלל 'עמיתך', דהיינו: 'עם שאתך בתורה ובמצוות'. אבל אותן האנשים שמכירם שיש בהם אפיקורסות - מצוה לגנותם ולבזותם בין בפניהם ובין שלא בפניהם... ואפיקורוס נקרא הכופר בתורה ובנבואה מישראל, בין בתורה שבכתב ובין בתורה שבעל-פה...

שיחות הרב צבי יהודה פר' קדושים:

החפץ-חיים מזכיר היתר לגבי אפיקורוס שמשפיע על הרבים לרעה. אם יש לך ידיעה ברורה שאדם פלוני הוא אפיקורוס, והוא מפיץ דעות מזיקות לרבים באופן רוחני - יש מקום להודיע על כך. בשתי דוגמאות אלה - גילוי החלק שלמטה מן הברך ולשון הרע על אפיקורוס - היינו מוותרים על הדקדקנות ההלכתית של החפץ-חיים.

תנאי היתר אמירת לשון הרע לתועלת

חפץ חיים הלכות לשון הרע כלל ט סעיף ב (ענין גם באר מים חיים שם)

- א. שיראה זה הדבר בעצמו, ולא ע"י שמיעה מאחרים, אם לא שנתברר לו אח"כ שהדבר אמת.
- ב. שייזהר מאד שלא יחליט תיכף את הענין בדעתו לגזול ועושק או להיזק... רק יתבונן היטב את עצם הענין, אם הוא עפ"י דין בכלל גזל או היזק.
- ג. שיוכיח את החוטא מתחילה, ובלשון רכה, אולי יוכל להועיל לו ויטיב ע"י זה דרכיו.
- ד. שלא יגדיל העוולה יותר ממה שהיא.
- ה. שיכוון לתועלת... ולא ליהנות ח"ו מהפגם שהוא נותן בחבירו, ולא מצד שנאה שיש לו עליו מכבר.
- ו. אם הוא יכול לסבב את התועלת הזאת גופא (=עצמה) בעצה אחרת, שלא יצטרך לספר את ענין הלשון הרע עליו - אזי בכל גווני (=האופנים) אסור לספר.
- ז. שלא יסובב (=ייגרם) ע"י הסיפור היזק להנידון יותר מכפי הדין שהיה יוצא אילו הועד עליו באופן זה על דבר זה בבית דין.

הרב עזריאל אריאל-לשון הרע במערכת ציבורית דמוקרטית

מסקנות מעשיות

- א. על הביקורת או התעמולה לעמוד במבחן של וודאות:
  1. להוכיח את אמינות המידע.
  2. אם המידע מסופק, להודיע שהוא מסופק; ואם אינו מגיע אפילו לספק ברור, לא לפרסם בכלל.
  3. למסור את המידע במדויק, מבלי להוסיף ומבלי להשמיט שום דבר רלוונטי, במקרה ובהקשרו.
- ב. כוונתו של המפרסם צריכה להיות לתועלת בלבד. תנאי זה יכול להתקיים באופוזיציה אידיאולוגית, במשרד המבקר ובמשרה, קשה לו מאד להתקיים בעיתונות, וכמעט אי אפשר לו להתקיים באופוזיציה פוליטית.
  - ג. על הביקורת או התעמולה לעמוד במבחן של תועלת:
    1. צריכה להיות רמה גבוהה של סבירות לכך שהתועלת שלשמה מבקשים לפרסם את הדברים היא אכן תועלת ברורה.
    2. צריכה להיות סבירות גבוהה לכך שהפרסום אכן ישיג את מטרתו המוצהרת.
    3. צריך לוודא שאין דרך אחרת להשיג את אותה תוצאה, כגון: תעמולה חיובית.
    4. המפרסם צריך לעמוד בגלוי מאחרי מה שהוא אומר, ולא לבצע הדלפות אנונימיות.

5. יש בעייתיות רבה ב"שיחות רחוב" על מצב פוליטי כזה או אחר.
6. יש להבטיח שבצד התועלת לא ייגרם נזק חמור מידי לאותו אדם או נזק מופרז בהקשר אחר.
- ד. כל ניהול של מערכת בחירות ומסע פרסום כנגד מדיניותם של נבחרי הציבור, וכמו כן הוצאה לאור של עיתון – צריכים להיות מלווים בהתייעצות רצופה עם תלמידי חכמים שיורו את הדרך הראויה לכך על פי ההלכה.